

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/16/2016
Identifikačné číslo spisu:	1110238564
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1110238564.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K., bývajúceho v L., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Ivan Syrový, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kadnárova 83, IČO: 47 232 765, proti žalovanej Slovenskej republike v zastúpení Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím/nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 164/2010, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2015 sp. zn. 2 Co 116/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 22. októbra 2012 č. k. 11 C 164/2010-62 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 3.571,58,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 3.571,58,- eur od 20.9.2010 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. b/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15, § 17 ods. 2, 3, § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ako i ustanoveniami § 442 ods. 1 a § 443 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, a to najmä tým, že vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003, koná v mene štátu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ alebo poverený orgán Policajného zboru. Súd prvej inštancie tiež dôvodí tým, že v danej veci žalobca za nezákonné rozhodnutie označil práve rozhodnutie vyšetrovateľa zo dňa 22.10.2008 O., a je teda zrejmé, že vyššie uvedené rozhodnutie sa neskôr ukázalo ako nezákonné. Vzhľadom na uvedené mal súd prvej inštancie teda za to, že orgánom oprávneným konať v mene štátu bolo a je práve Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a teda sa zaoberal i otázkou pasívnej vecnej legitimácie žalovanej v konaní.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej rozsudkom z 29. apríla 2015 sp. zn. 2 Co 116/2013 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil a

uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 166,51 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, ako najmä s tým, že v danom prípade išlo o správne určenú pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej strany. Súd druhej inštancie konštatuje, že súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci samej zistil skutkový stav, vykonal potrebné a stranami navrhnuté dôkazy, z vykonávaného dokazovania vyvodil správne skutkové zistenia a napokon i to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Súd druhej inštancie ďalej uvádza, že odvolateľ vo svojom odvolaní neuvádzal žiadne také vecne a právne relevantné dôvody, ktoré by boli spôsobilé privodiť mu úspech v konaní.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie s odôvodnením, že v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 241 ods. 2 písm. a/ (§ 237 ods. 1 písm. c/ a f/), b/, a c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie v celom rozsahu zrušil a vrátil ho prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Žalovaná vo svojom dovolaní namietala nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a to v tom zmysle, že súd zaviazal žalovanú Slovenskú republiku, v zastúpení Ministerstva vnútra Slovenskej republiky k náhrade škody, ktorá vznikla žalobcovi, avšak žalovaná mala za to, že súd konal s organizačnou zlozkou štátu, ktorá nie je oprávnená konať v mene Slovenskej republiky v tomto prípade následkom čoho bolo nesprávne právne posúdenie veci. Taktiež žalovaná namietala, že ak štát nemôže realizovať svoje procesné práva a povinnosti prostredníctvom toho subjektu, ktorý je na to oprávnený osobitnými predpismi (v danej veci zákon č. 514/2003 Z.z.), dochádza tým zo strany súdu k znemožňovaniu realizácie jej procesných práv. Štát sa nemôže pred súdom účinne brániť, nakoľko pred súdom za neho koná orgán, ktorý na to nie je príslušný, a do ktorého pôsobnosti predmet sporu nespadá a tým dochádza zároveň k vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p., a teda k nedostatku procesnej spôsobilosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky konať za štát v predmetnom spore, čo spôsobuje, že štát nebol riadne zastúpený. Žalovaná uvádza i to, že rozhodnutie súdu v časti o priznaní náhrady škody, resp. o jej výške považuje za nedostatočne odôvodnené, čo sa v zmysle ustálenej súdnej praxe považuje za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a zakladá vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. V dovolaní bolo namietané i ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., a to v tom zmysle, že odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok ostal nepreskúmateľný, následkom čoho bolo to, že konanie bolo postihnuté inou vadou.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení navrhol dovolanie žalovanej zamietnuť, lebo nie sú dané dôvody dovolania ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku - ďalej len „C.s.p.“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C.s.p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalovanej bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle ustanovení O.s.p. účinného do 30. júna 2016.

8. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

9. Podmienky prípustnosti dovolania sú upravené v ustanoveniach § 237 ods. 1, § 238 a § 239 O.s.p. V

ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu. Ustanovenie § 238 O.s.p. upravuje dôvody prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému vo forme rozsudku a v ustanovení § 239 O.s.p. sú uvedené dôvody prípustnosti dovolania, ktoré smerujú proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vydaným vo forme uznesenia.

10. Dovolanie v časti, ktorou je napadnuté rozhodnutie vo veci samej, nesmeruje proti rozsudku, ktorý by mal znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

11. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, či k tejto procesnej vade skutočne aj došlo.

12. Dovolateľka procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/, b/, d/, e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

13. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení strany konania, ktoré jej poskytuje O.s.p. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane jej procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.) a na doručenie rozsudku do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Na posúdenie prípustnosti dovolania- aj z aspektov § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. - je zásadne príslušný dovolací súd (por. IV. ÚS 238/07).

14. Pokiaľ žalovaná zastáva názor, že k vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. došlo tým, že v rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu - ako sama tvrdí- absentuje náležité odôvodnenie a to v časti o priznaní náhrady škody, resp. o jej výške, v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., a v dôsledku toho je nepreskúmateľné a nepresvedčivé, dovolací súd uvádza nasledovné:

15. Judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) už dávnejšie považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za

„inú vadu konania“, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (por. napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

16. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. V preskúmvanej veci obsah spisu v ničom neodôvodňuje uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len takých ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry ESLP. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

17. V danom prípade treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

18. Dovolateľka nedôvodne argumentuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné; pričom za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej.

19. K existencii vady, ktorá bola namietaná dovolateľkou, a to podľa § 237 písm. c/ O.s.p., že účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený dovolací súd uvádza, že tento odvolací dôvod nie je daný. Od spôsobilosti byť stranou konania je potrebné odlišovať tzv. vecnú legitimáciu (pasívna, aktívna). Podmienkou, aby niekto mohol byť stranou konania je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť stranou konania sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva stranám konania. Ide teda o procesnú subjektivitu. Túto spôsobilosť upravuje C.s.p. § 61, a to tak, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Citované ustanovenie sa teda odvoláva na hmotné právo, t. j. Občiansky zákonník. Podľa § 7 Občianskeho zákonníka, spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zanikne. Strana konania, ako „inštitút rýdzo procesný“, t. j. inštitút občianskeho práva procesného, je potrebné odlíšiť od vecnej legitimácie, ktorá so zreteľom k hmotnému právu ustanovuje, kto je nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti v konkrétnom prípade. Stanovujú ju predpisy hmotného práva. Nedostatok vecnej legitimácie znamená, že strana nebola nositeľom práva, o ktoré v konkrétnom konaní išlo. Tento nedostatok však nemá za následok vadu konania podľa § 237 písm. c/ O.s.p., jeho dôsledkom je nutnosť zamietnutia takej žaloby pre nedostatok či už aktívnej alebo pasívnej legitimácie. Pokiaľ teda dovolateľka tvrdila existenciu tejto vady (nedostatok spôsobilosti byť stranou konania) „nedostatok procesnej spôsobilosti a riadneho zastúpenia od samého začiatku súdneho konania“, ide o námietku zmätočnú, nemajúcu oporu vo vyššie citovanom zákonnom ustanovení, pretože žalovaná Slovenská republika, (v zastúpení) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky má spôsobilosť byť stranou konania, resp. má procesnú spôsobilosť.

20. Prípustnosť dovolania dovolateľky preto nebolo možné vyvodiť z ustanovenia § 237 písm. c/ O.s.p.

a tvrdená existencia tejto vady je preto nenáležitá.

21. Pokiaľ ide o námietku žalovanej spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

22. Pokiaľ dovolateľka tiež namieta, že v konaní došlo k vade podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že tzv. „iná procesná vada“ je síce relevantný dovolací dôvod, úspešne však môže byť uplatnená iba v procesne prípustnom dovolaní. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

23. Dovolaťka výslovne namieta, že rozhodnutia oboch súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), keď mali za to, že konajú s organizačnou zložkou štátu, ktorá je oprávnená konať v mene Slovenskej republiky (konkrétne Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľky o nesprávnom právnom posúdení veci boli opodstatnené, dovolateľkou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku tohto by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

24. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238, § 239 O.s.p., a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti podľa § 237 ods. 1 O.s.p. podľa právnej úpravy účinnnej do 30. júna 2016. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalovanej odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C.s.p.

25. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.